

Griekenland en de middelen en bestedingen

Griekenland heeft jaren boven haar stand geleefd. Dat is de reden dat het land nu kampt met een overheidsschuld van 150% van het BBP.

Wat betekent dat precies, boven je stand leven?

Ieder land beschikt over middelen welke besteed kunnen worden. Aangezien je nooit meer kunt besteden dan je hebt aan middelen vereist het boven je stand leven een nadere toelichting.

De middelen van een land bestaan uit twee categorieën:

1. Hetgeen het land heeft geproduceerd (Nationaal Product = Nationaal Inkomen)
2. Hetgeen het land heeft geïmporteerd (Import)

Deze middelen worden op de volgende manieren besteed:

1. Hetgeen door de consumenten wordt gevraagd (Consumptie)
2. Hetgeen door de producenten wordt gevraagd (Investerings)
3. Hetgeen door de overheid wordt gevraagd (Overheidsuitgaven)
4. Hetgeen door het buitenland wordt gevraagd (Export)

We kunnen dit als volgt op een overzichtelijke manier noteren:

Staat middelen en bestedingen

Nationaal Product	300	Consumptie	100
		Investerings	160
		Overheidsuitgaven	150
Import	130	Export	20
	430		430

Het land waarvan hierboven de Staat van Middelen en Bestedingen is gegeven heeft zelf voor 300 mld aan producten gemaakt. Omdat de binnenlandse bestedingen van het land (C + I + O) echter hoger zijn dan het zelf heeft geproduceerd moet het land meer importeren dan het heeft geëxporteerd.

Je zou dus kunnen zeggen dat dit land boven haar stand heeft geleefd. Door de hoge binnenlandse bestedingen heeft het een tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans (Import is groter dan Export).

We kunnen dit ook nog op een andere manier laten zien. Zoals we weten geldt:

$$Y = C + I + O + E - M$$

Dit is eigenlijk een samenvatting van wat hierboven ook als is gezegd.

Verder weten we dat er geldt:

$$Y = C + S + B$$

Uit deze twee vergelijkingen volgt:

$$C + S + B = C + I + O + E - M$$

Als we dit een klein beetje herschrijven krijgen we:

$$(S - I) + (B - O) = (E - M)$$

In woorden staat hier:

Het particulier spaarsaldo + het publiek spaarsaldo = het saldo lopende rek. bet. Balans

Of:

Het binnenlands spaarsaldo = het saldo op de lopende rekening v.d. betalingsbalans

Dit betekent dat als het binnenlands spaarsaldo negatief is (je hebt boven je stand geleefd) het saldo op de lopende rekening van de betalingsbalans ook negatief is.

Verder weten we dat als je een negatief saldo op de lopende rekening hebt je een positief saldo op de kapitaal rekening hebt (hetgeen betekent dat je geleend hebt in het buitenland).

Nu kunnen we wat beter invulling geven aan het begrip boven je stand leven:

1. De particuliere sector leeft boven haar stand. Dit betekent dat het particuliere spaarsaldo negatief is. Er wordt meer geïnvesteerd dan gespaard.
2. De publieke sector leeft boven haar stand. Het publieke spaarsaldo is negatief. De overheid geeft meer uit dan zij aan belasting ontvangt.
3. Het land leeft boven haar stand. Het binnenlands spaarsaldo is negatief. De overheidsuitgaven en de investeringen samen zijn hoger dan wat er gespaard wordt en aan belasting wordt betaald. Er zal nu in het buitenland moeten worden geleend. De lopende rekening van de betalingsbalans vertoont een tekort. De kapitaalrekening vertoont een overschot.

De situatie in Griekenland vergeleken met die van Nederland:

Griekenland heeft een begrotingstekort van zo'n 9% van het BBP. Dit betekent dat de overheidsuitgaven groter zijn dan de belastingontvangsten. Dit betekent dat in Griekenland dus in ieder geval de overheid (de publieke sector) boven haar stand leeft. We weten ook dat dit al lang gebeurt en dat de totale schuld van de overheid is opgelopen tot 150% van het BBP. Het BBP van Griekenland bedraagt zo'n 300 mld euro dus de staatsschuld is ongeveer 450 mld euro.

Nederland heeft een staatsschuld van 380 mld maar ons BBP is hoger namelijk 570 mld. De schuld bedraagt dus 66% van het BBP. Het begrotingstekort van Nederland is ongeveer 5% van het BBP.

Naast dat Griekenland een tekort heeft bij de publieke sector heeft het land ook een negatief binnenlands spaarsaldo. Dit komt omdat het particuliere spaarsaldo niet positief is maar rond

de nul zit. Het gevolg is dat Griekenland een tekort heeft op de lopende rekening van de betalingsbalans. Zij moet dus lenen in het buitenland. De kapitaalrekening vertoont dus een overschot. Dit jaar had Griekenland een tekort van zo'n 34 mld euro.

Nederland heeft een positief binnenlandsspaarsaldo. Dit betekent dat het negatieve saldo bij de overheid meer dan gecompenseerd wordt door een positief particulier spaarsaldo. De lopende rekening van de betalingsbalans vertoont dan ook een overschot. De kapitaalrekening vertoont een tekort. We lenen dus geld uit aan het buitenland (bijvoorbeeld aan Griekenland). Het overschot op de Nederlandse betalingsbalans bedraagt zo'n 40 mld euro.